

Jeugdhulp & Jeugdbeleid

Lokale zorg voor kinderen na 2015

René Clarijs

STUDIEVRAGEN BIJ UITGAVE

Versie 1.0

Meer informatie over deze uitgave: www.jeugdhulp.swpbook.com
Aanvraag docentenexemplaar: www.docent.swpbook.com
Deze uitgave is verkrijgbaar bij de (online)boekhandels.

Jeugdhulp en jeugdbeleid

Lokale zorg voor kinderen na 2015

René Clarijs

ISBN: 9789088502248

Omvang: 272 pagina's

Verschijningsdatum: augustus 2014

Prijs: € 29,90

© 2014 B.V. Uitgeverij SWP Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, Stbl. 351, zoals gewijzigd bij het besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot Uitgeverij SWP (Postbus 257, 1000 AG Amsterdam) te wenden.

Studievragen

Vragen over de hoofdstukken 1 tot en met 10 van Jeugdhulp en jeugdbeleid.

Hoofdstuk 1. Jeugd en jeugdbeleid

1. Kun je in je eigen woorden omschrijven wat jeugdbeleid is?
2. Wat is het verschil tussen jeugdbeleid en jeugdzorgbeleid?
3. Welke verschillende partijen hebben met jeugdbeleid te maken?
4. Waarom komt een eensluidend jeugdbeleid moeizaam tot stand?
5. Waarop richt het Nederlandse jeugdbeleid zich? Vind je dat logisch?
6. Waarom leidt het zorgconcept automatisch tot een grotere groei van de vraag?
7. Kun je een aantal risicofactoren voor een succesvolle opvoeding noemen? Is er onderscheid in zwaarte? Wanneer wordt het voor een kind teveel?
8. Op welke manieren kun je een effectievere jeugdzorg verkrijgen? Welke manier is de meest praktische?
9. Wat behelst het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en op welke manier speelt het Verdrag een rol voor de Nederlandse jeugdzorg?
10. Welk artikel van het IVRK vind je het meest waardevol en welk artikel vind je het meest opmerkelijk? Zijn er artikelen in het IVRK waar je het niet mee eens bent?
11. Waarom is jeugdparticipatie van belang?
12. Participeert de Nederlandse jeugd voldoende? Waarom?

Hoofdstuk 2. Van begin tot de Jeugdwet

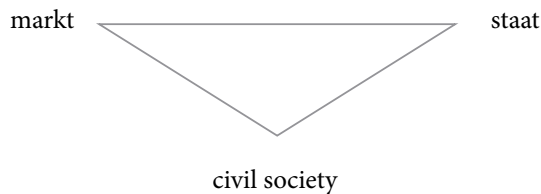
1. Is kennis van het verleden van belang voor kennis van de toekomst? Hoe zit dat met betrekking tot de jeugdzorg?
2. Hoe gingen de samenlevingen in de antieke tijd met kinderen om? Wat was de belangrijkste reden daarvoor?
3. Op welke manieren kan een verlating geschieden?
4. Heeft de christelijke Kerk een ander beleid t.a.v. verlatingen?
5. In welke eeuw komt er voor het eerst een kentering in de benadering van kinderen en hoe zag deze verandering eruit?
6. Wanneer verdwijnt de vaderlijke macht in Nederland? Wat komt er voor in de plaats?
7. Wat is het belang van de Kinderwetten in 1901?
8. Wat is de relatie tussen de inwerkingtreding van de ondertoezichtstelling in 1921 en de latere groei van de particuliere tehuizen?
9. Wat is het gevolg van de komst van het behandelingsparadigma in de jaren vijftig?
10. Wat wordt er wel en wat niet geregeld door de komst van de Wet op de jeugdhulpverlening?
11. Wat wordt er wel en wat niet geregeld door de komst van de Wet op de jeugdzorg?
12. Hoe kindvriendelijk is onze huidige samenleving? Kun je voorbeelden noemen van maatschappelijke regelingen of afspraken die voortkomen uit een hardvochtig klimaat jegens kinderen?

Hoofdstuk 3. Kenmerken van jeugdzorg en jeugdhulp

1. Kun je een aantal kenmerken van de jeugdzorg/jeugdhulp noemen?
2. Wat zijn de verschillen tussen een ontwikkelingsgericht concept en een zorgconcept?
3. Waar leidt een dominantie van het zorgconcept toe?
4. Waarom is een eenzellige jeugdzorg zo improductief?
5. Kun je redenen noemen waarom de vraag naar jeugdzorg maar steeds blijft stijgen?
6. Hoe verlopen innovaties in de jeugdsector? Wat is de ratio daarachter?
7. Wat vind je van de effectiviteit van de Nederlandse jeugdzorg?
8. Wat zijn de voors en tegens van evidence based programma's? Vind je dat er alleen maar dergelijke bewezen programma's moeten worden uitgevoerd?
9. Wat vinden buitenlandse experts van het Nederlandse jeugdstelsel en zijn jeugdzorg?
10. Waar liggen volgens de buitenlandse experts de verbetermogelijkheden?
11. Worden de huidige problemen van de jeugdzorg opgelost door de decentralisatie?
12. Wat is er nog meer nodig om tot een effectieve jeugdzorg te komen?

Hoofdstuk 4. Jeugdzorg en jeugdhulp in een veranderende samenleving

1. Wat is het verschil tussen codificeren en modificeren? Welke manier lijkt je waarom het beste?
2. Kun je in je eigen woorden de driehoek van de samenleving beschrijven?
3. Abrahamson (1996) tekent de driehoek van de samenleving als volgt.

- Zie je en begrijp je de verschillen met de driehoek van Mouwen?
4. Waarom en hoe migreren activiteiten en organisaties binnen de driehoek?
  5. Waarom staat de verzorgingsstaat onder druk en wat is de volgende fase?
  6. Wat is onder andere het gevolg van de introductie van het New Public Management-denken?
  7. Wat zijn de zwakten van de markt als het over jeugdzorg gaat?
  8. Wat is het verschil tussen de participatietrap en de overheidsparticipatietrap?
  9. Heeft de burger een sterke positie in de Nederlandse samenleving?
  10. In hoeverre is de komst van de Jeugdwet een logische stap na de vorige wetten?
  11. Wat is de beste plaats voor de jeugdhulp binnen de driehoek?
  12. Hoe ziet de toekomstdriehoek van Clarijs eruit en wat moet er gebeuren wil dit werkelijkheid worden?

Hoofdstuk 5. Andere jeugdsectoren

1. Wat zijn het eerste, tweede en derde opvoedmilieu? Welke milieu vind je het belangrijkste?
2. Noem enkele verschillen tussen gezinsbeleid en jeugdbeleid.
3. Waarom zijn gezinnen van belang in onze samenleving? Kan dat ook anders worden georganiseerd? Wat is je ideale samenlevingsvorm?
4. Op welke manier staan gezinnen steeds meer onder druk?
5. Wat is de relatie tussen overheid en werk en inkomen van jeugdigen?
6. Wat vernadert er binnenkort voor de Wajongers?
7. Heeft het onderwijs, naast de zorg voor cognitieve ontwikkeling van kinderen, ook een taak met betrekking tot andere problemen in de samenleving?
8. Wat verandert er met het passend onderwijs? Is dat een goede zaak?
9. Wat is een brede school en welk probleem wordt zij geacht op te lossen?
10. 'Kinderopvang is duur.' Wat vind je van deze vaak geponeerde stelling?
11. Wat vind je van de eis van de overheid dat alle medewerkers in de kinderopvang goed Nederlands moeten kunnen spreken?
12. Waar raakt de publieke gezondheidszorg van de GGZ de opvoeding binnen gezinnen?

Hoofdstuk 6. De Jeugdwet: aanleiding en uitgangspunten

1. Waar is volgens de Jeugdwet in het opvoeden en opgroeien van jeugdigen een taak weggelegd voor de overheid?
1. Welke problemen uit de jeugdzorg wil de Jeugdwet oplossen?
2. Welke maatschappelijke veranderingen wil de Jeugdwet bewerkstelligen?
3. Wat zijn volgens de Memorie van toelichting de achterliggende oorzaken van de Jeugdwet?
4. Waarom is in de Jeugdwet volgens de Memorie van toelichting decentralisatie de juiste oplossing van de huidige problemen?
5. Wat is de doelstelling van de Jeugdwet?
6. Hoe verhoudt de Jeugdwet zich tot de pedagogische civil society?
7. Waarom is het recht op zorg van de cliënt vervangen door hulpplicht van de gemeente?
8. Wat is de invloed van het IVRK op de jeugdhulp?
9. Past de eigen kracht beweging in de huidige maatschappelijke ontwikkelingen?
10. Wat zijn enkele voor- en nadelen van de regiovorming in de jeugdhulp?
11. Wordt het niet chaotisch als met de Jeugdwet nog allerlei veranderingen in de AWBZ, de Zvw, de Wlz, de Wmo en de Wet passend onderwijs tegelijkertijd plaatsvinden?
12. Het stelsel is vereenvoudigd door de Jeugdwet, maar het aantal (overheids)lagen is toegenomen. Kun je dat verklaren?

Hoofdstuk 7. De Jeugdwet: uitwerkingen in de wet

1. Wat is de relatie tussen de Wmo en de Jeugdwet?
2. Heeft de Wmo de omslag van verzorgingsstaat naar de participatiesamenleving veroorzaakt?
3. Kunnen burgers ondersteunings- en zorgtaken overnemen, en wat gebeurt er als een aantal burgers tot deze 'participatie' niet in staat is of niet wil?

4. Waarom zou de introductie van het familiegroepsplan in de jaren tachtig niet zijn geslaagd?
5. Waarom gaat niet alle zorg voor jeugdigen met (zeer) ernstige verstandelijke of ernstige meervoudige beperkingen over naar de Jeugdwet?
6. Wat betekent het voor het beleid en de hulp dat bijna de helft van de justitiële jongeren licht verstandelijk beperkt zijn?
7. Wat zijn de voor- en nadelen om de jeugd-GGz in de Jeugdwet op te nemen?
8. Waarom kent de Wet langdurige zorg wel, en de Jeugdwet niet, het recht op zorg?
9. Wat zijn de voor- en nadelen van passend onderwijs?
10. Waarom zou er eigenlijk meer beleidsaandacht moeten komen voor pleegzorg?
11. Leidt een OTS tot staatsopvoeding?
12. Waarom is het AMHK niet in de Jeugdwet opgenomen?

Hoofdstuk 8. De Jeugdwet: anders organiseren voor de gemeente

1. Wat is het onderscheid tussen transitie en transformatie?
2. De stelselwijziging behelst meer dan het veranderen van wetten en regels. Wat is het belang van een cultuuromslag?
3. Wat is er voor nodig om integrale hulp aan een cliënt te kunnen bieden?
4. Wat vereist voor een gemeente het uitgangspunt van laagdrempelige hulp?
5. In de provincie Noord-Brabant wordt het Bureau jeugdzorg voorlopig in de lucht gehouden. Wat zijn daar de voor- en nadelen van?
6. Vanuit democratisch oogpunt zijn velen weinig gelukkig met de regiovorming. Kun je verklaren?
7. Wat heeft een gemeenteraad te beslissen als er een Regionaal Transitie Arrangement is afgesproken?
8. Maakt het iets uit in welke gemeente een kind woont en hulp nodig heeft?
9. Maakt het uit of een gemeente gaat inkopen of subsidiëren?
10. Waarom is de constructie van een sociaal wijkteam niet in de Jeugdwet vastgelegd?
11. Ben je voor één breed, groot wijkteam of meerdere focusteams?
12. Op welke wijze zullen de hbo- en wo-opleidingen zich aan moeten passen aan het fenomeen van de nieuwe jeugdprofessional?

Hoofdstuk 9. De Jeugdwet: anders werken voor professionals

1. Er zijn gemeenten met wijkteams voor 0-18 jaar en gemeenten met wijkteams voor 0-100 jaar. Wat heeft waarom je voorkeur?
2. Maakt het uit waar je woont hoe de wijkteams daar worden ingericht?
3. Een gemeente kan tussen verschillende vormen kiezen ten aanzien van wijkteams. Kun je er enkele noemen met de bijbehorende voor- en nadelen?
4. Welke problemen krijgt een kleine plattelandsgemeente als zij wil kiezen voor meerdere focusteams?
5. Welke keuze zullen de meeste gemeenten ten aanzien van wijkteams waarschijnlijk maken?
6. Hoe kan een gemeente samenwerking van een wijkteam met de nulde lijn afdwingen?
7. Hoe wordt een sociaal wijkteam gefinancierd?
8. Waarom willen de meeste instellingen zo graag deelnemen in het sociaal wijkteam?

9. Wat gaat er voor het beroep van jeugdprofessional veranderen?
10. Wat is de functie van beroepsregistratie?
11. Beroepskrachten worden geacht meer los van systemen te werken (maatwerk) en daarnaast ontstaan er allerlei beroepscodes. Is dat een tegenstelling?
12. Wat heeft een gemeente van doen met een BAMw?

Hoofdstuk 10. De Jeugdwet en zijn onduidelijke, beloftevolle toekomst

1. De Jeugdwet is in korte tijd door het parlement bediscussieerd en aanvaard. Heeft een vlotte afhandeling ook nadelen?
2. Hebben alle gemeenten voldoende bestuurskracht voor de Jeugdwet?
3. Op welke twee manieren kan dit worden opgelost?
4. Wat is de decentralisatieparadox? Kun je dat fenomeen verklaren?
5. Is de positie van de cliënt erop vooruit gegaan met de komst van sociale wijkteams?
6. Wat zal het gevolg zijn voor innovatie met de komst van een gezin, een plan, een regisseur en de wijkteams?
7. Welke vragen heeft de politiek zich niet gesteld voordat zij aan het proces van nieuwe wetgeving voor jeugdzorg begon?
8. Wat is het belangrijkste voordeel voor de jeugdhulp dat zij nu op het bordje van de gemeente ligt?
9. De decentralisatie gaat gepaard met bezuinigingen. Wat is het effect van deze combinatie?
10. De bezuinigingen waren door het kabinet al ingeboekt. Wat betekende dat voor het democratisch proces toen de Jeugdwet werd bediscussieerd in het parlement?
11. De gemeenteraad beslist over het gemeentebeleid. Wat heeft een gemeenteraad te zeggen over jeugdhulp als de gemeente onderdeel is van een jeugdhulpregio?
12. De overheid wil de eigen kracht van burgers vergroten. Kan dat?

Algemeen

1. Wat vind je van het Nederlandse jeugdbeleid?
2. Wat vind je van het Nederlandse jeugdzorgbeleid?
3. Waar zie je verbetermogelijkheden?
4. Is het mogelijk een jeugdstelsel opnieuw op te bouwen?
5. Heeft het verleden invloed op wat er in de toekomst staat te gebeuren?
6. Vind je de transitie een zinvolle operatie?
7. Is de volgorde eerst de transitie, daarna de transformatie verstandig?
8. Welk risico loopt de jeugdsector met de transformatie?
9. Hoe zal de rol van de professional veranderen in een getransformeerde jeugdhulp?
10. Wat zou er gebeuren als alle middelen in preventie geïnvesteerd zouden worden?
11. Denk je dat hulpvragers zelf de regie kunnen voeren over het hulpverleningsproces?
12. Heeft het nut om te kijken hoe in het buitenland de jeugdhulp is georganiseerd?
13. Er wordt door bepaalde bestuurskundigen gesteld dat de calvinistische mentaliteit Nederland het zorgconcept heeft gebracht. Stel dat dit een belangrijke reden is, kunnen we er dan ooit van afkomen?
14. Waarom heeft het kabinet Rutte II de transitie in zo'n hoog tempo door het parlement geloodst?

15. Vind je dat Nederland een voorbehoud mag maken bij het IVRK?
16. Wat betekent het dat de Verenigde Staten niet en Afghanistan en Syrië wel het IVRK hebben ondertekend?
17. Wat vind je van de naam Jeugdwet?
18. Kan de overheid de participatiesamenleving aan?
19. Denk je dat de participatiesamenleving een Nederlandse uitvinding is?
20. Wat is de meest succesvolle strategie voor hulpverleners als zij voor het eerst bij een gezin op bezoek gaan?
21. Hoe zouden we de groep van 85 procent van de jeugd waar het goed mee gaat, kunnen vergroten?
22. De brand in Roermond en de dood van het meisje Savanna hebben gezorgd voor veranderingen in de jeugdzorg. Wat gaat er met de jeugdhulp gebeuren als er in de komende jaren ook enkele van dergelijke incidenten plaatsvinden?
23. Zijn ouders de eerstverantwoordelijken waar het de opvoeding van hun kinderen betreft? Zijn het de enig verantwoordelijken?
24. Wat zal er gebeuren als de jeugdhulp met het onderwijs gaat fuseren?
25. Hoe zou de jeugdhulp er over tien jaar uit kunnen zien?

Over de auteur

Prof. dr. René Clarijs MPM, MA, MMO is hoogleraar aan de Russian Presidential Academy for National Economy and Public Administration te Sint-Petersburg, Rusland.

Daarnaast is hij verbonden aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en co-director van de Academy for Public Change aan Tilburg University. Hij is gastdocent bij diverse universiteiten in Europa, onder andere in Kiev en Sofia.

Hij is ruim veertig jaar werkzaam in de jeugdzorg: eerst in de uitvoering, later in het management, nu meer beleidsmatig en wetenschappelijk. Hij vertegenwoordigt bij uitstek de gouden driehoek van praktijk, beleid en wetenschap in de jeugdhulp.

Hij was en is betrokken bij de opzet en/of uitwerking van een aantal methodische vernieuwingen in Nederland zoals videohometraining, vindplaatsgericht werken, zorgboerderijen, Eigen Kracht-conferenties, gezinshuizen, de Oost-Europese non-formal education en de Amerikaanse Result Based Accountability werkwijzen.

Na interim-directeurschappen bij verschillende jeugdzorginstellingen was hij onder andere secretaris van de Adviescommissie Wet op de jeugdzorg (Commissie Günther) en vervulde hij enige jaren de functie van directeur van Jeugdorp De Glind.

Gedurende vijf jaar (2003-2008) was hij president van EAICY, een Europese koepel op het gebied van vrije tijd organisaties voor kinderen en jongeren met het hoofdkantoor in Praag, die ruim 25.000 organisaties voor jeugd in Europa representeert. Daarna was hij onder andere vice-president van EUCIS-LLL, het platform van de Europese Unie voor lifelong learning.

Gedurende 28 jaar is hij hoofdredacteur van het tijdschrift Jeugdbeleid en zijn voorgangers. Hij is zelfstandig gevestigd onderzoeker, publicist en consultant op het terrein van de publieke dienstverlening, in het bijzonder voor jeugdhulp en jeugdbeleid.

Hij heeft ruim 200 columns en artikelen en 22 boeken gepubliceerd, waarvan een aantal is vertaald in het Engels, Russisch, Tsjechisch, Bulgaars, Oekraïens en Slowaaks.

E-mail: rclarijs@xs4all.nl